

Moederliefde
En
Duivelsdrek

Moederliefde
En
Duivelsdrek

Martin Lempersz

Eerder verschenen van dezelfde auteur:

De Ulu-Cultus

Heilieken

Licht

Schrijver: Martin Lempersz
Coverontwerp: Martin Lempersz
ISBN: 9789463988766
© 2021 Martin Lempersz

V

Paderus wauwelde met dichtgeknepen neus en afgewende blik: 'Ik vrees dat dit weinig met de hemel van doen heeft.'

Er roerde zich iets onder het bladerdek, zoveel was duidelijk. Met een zorgelijke blik keek Paderus de druïde over zijn schouder. Wallus, zijn spierkrachtige leerling, liep zoals gewoonlijk verder achter hem dan 'm lief was. De meester dacht aan wat de hoofddruïde onlangs was overkomen: De meester der druïden had een flinke buil opgelopen toen er zomaar een hufter vanachter een boom tevoorschijn was komen zetten met een stekelige knuppel in zijn handen. De bruut had zich onnodig wreed betoond, want de druïde was oud en bewandelde de steile bospaden in klamme ademnood.

De hufter had hem met gemak zijn buidel en snoeimes afhandig kunnen maken zonder enig geweld. Dan zou de hoogste eerbiedwaardige druïde nu niet thuis op zijn bed liggen kermen en vloeken met stekels in zijn hoofd. Doch, zoals gezegd, had de aanrander zich genoodzaakt gevoeld meerdere malen ferm uit te halen met zijn knots, waar hij met hars nare doorns op had geplakt en dat was duidelijk voelbaar geweest. Bij elke slag waren er stekels achtergebleven in het lichaam van de ongelukkige.

Wallus had de druïdemeester in groot ongemak aangetroffen want de stekels staken diep in het vlees en het gif zocht traag zijn weg in het lichaam van de oude baas. Het had voor hevige jeuk gezorgd, gevolgd door een schurende pijn. De meester had Wallus verzekerd dat wanneer hij de meeste doorns er niet

heel snel uit wist te peuteren hij voorzeker verlamd zou raken en nimmer meer in staat zou zijn de met heilzame planten verrijkte wouden te doorkruisen met zijn snoeimes. Of hij dat dan nog wel durfde? Jazeker! De grote meester immers dwong het grootste respect af bij zijn volgelingen, juist vanwege zijn moed. Voor Wallus reden temeer zijn toekomst met vooruitgestoken borst en geheven kin tegemoet te treden.

Paderus nu, prakkiseerde met koortsachtige vlijt. Telkens kwam hij tot de ernstige conclusie dat de druïden gevaarlijk kwetsbaar waren. Ze wisten niet hoe te vechten en hadden ook niet het vermogen spreuken te leren. In ieder geval niet zoals de heksen, die zich bovendien veilig hadden verschanst in hun kommen, midden in de uitgestrekte wouden.

Veel verder dan het vervaardigen van krachtige drankjes en smeermiddelen tegen allerhande kwalen waren de wijze bosmannen nooit gekomen. Paderus had zelfs een zalf ontwikkeld waarmee hij, volgens eigen zeggen, de zwerende builen van de leprozen kon doen verdwijnen, eer ze open scheurden. Hij was echter nog nooit in de gelegenheid geweest het middel te testen. Naar eigen zeggen om de doodsimpele reden dat hij tot in de verre omtrek van zijn huis nog nooit een leproos was tegengekomen. Zijn leerling Wallus, leergierig als hij was en immer op zoek naar een nieuwe uitdaging, was toch zeker wel bereid een moment met een flink zieke melaatse te verkeren en zo wat builen op te lopen? Nee, Wallus kende zijn grenzen en daarbij had hij aanzienlijk minder vertrouwen in het nieuwste medicijn van zijn meester

dan Paderus zelf. Zodoende dus was Paderus nooit in de gelegenheid geweest de zalf eigenhandig op de open wonden aan te brengen en zodoende eer naar werk te verkrijgen door een, mag je dan wel zeggen, wonderbaarlijke genezing te bewerkstelligen. Toch, wanneer de leprahuizen zijn middel zouden omarmen om de arme drommels van hun ellende te bevrijden zouden de druïden wellicht wederom in aanzien stijgen en zelfs een beschermde status kunnen krijgen toegewezen van de baljuw.

Zo was het ooit geweest, toen ze nog samen met de heksen onder de mensen leefden. Doch, de druïden spanden samen met de duivelse feeksen, tenminste in de ogen van de baljuw van Haemstade.

De toch al mismoedige Paderus moest toegeven dat de al te ijverige wetsdienaar daar niet ver naast zat. De druïden waren de enigen die niet door de heksen werden gewantrouwd, reden temeer voor de baljuw om op hun heksenjacht hier en daar een druïde mee te pikken, om deze op de pleinen van dorpen en steden, onder groot vermaak van het publiek, beetje bij beetje op te rekken. Vooral de meesters waren zeer in trek met hun lange baarden. Daar konden de kinderen, zo onbevangen en onschuldig als ze waren, fijn aan slingeren in afwachting van de beul met zijn vlijmscherpe mes, waarmee hij letterlijk stukje bij beetje, aangemoedigd door het publiek, een einde maakte aan het levensgenot van de gevangene.

Het gemoed van Paderus had ondertussen zo te lijden van zijn bloedeigen overpeinzingen, dat hij niet had gemerkt dat zijn trouwe Wallus een arm om hem heen

had geslagen en hem zorgelijk in de ogen keek. Paderus sloeg zijn ogen op naar zijn leerling.

'Het is maar goed,' klonk Paderus schor, 'dat jij onze hoofdmeester hebt horen schreeuwen.'

De meester veegde met een mouw van zijn mantel over zijn natte wangen. Hij wist niet of zijn tranen vloeiden vanwege het onrecht dat de hoofddruide was aangedaan of uit ontroering voor zijn koene adept.

Wallus was een loyale leerling gebleken. Nimmer had hij hem teleurgesteld, behalve natuurlijk met de zalf.

'Je hebt die huffer een flink pak slaag gegeven, Wallus, en het snoeimes en de buidel veilig gesteld. Je had jezelf eens moeten zien.'

'Zo is het maar net,' zei Wallus goedmoedig, 'hij had zich niet sneller uit de voeten kunnen maken. Maar laten we voortmaken. We zijn het bos ingetrokken om een bundel geurige kruiden bij elkaar te zoeken voor onze ouwe baas, maar zodra valt de avond en beginnen de boshonden hun nachtelijke trek.'

'Dat is inderdaad een punt van aandacht, mijn jongen en ik heb liever niet dat je onze hoofdmeester aanduidt met 'ouwe baas', we zijn hier niet in de stad.'

'Nee, natuurlijk niet, vergeef me mijn vrijpostigheid.'

'Genoeg nu,' zei Paderus. Hij hief een vinger en snooft diep. 'Die lucht. Hemel zeg. Ruik jij het ook? Vergeet dat kruidenboeketje maar. Ik vermoed en vrees dat we onze meester moeten verrassen met iets geheel anders.' Paderus wees met zijn wandelstok naar een hoop bladeren. 'Het bewoog. Nu, mijn jongen. Geef je ogen de kost en vertel me wat je ziet.'

Wallus speurde de bosgrond af.

'Ik zag u met uw wandelstok in de bladeren poeren. Uw blik was zorgelijk, u bevroedde een zeker gevaar.' Paderus deed een stap achterwaarts ter bevestiging en knikte naar de plek voor zijn voeten waar hij de bladeren op en neer had zien deinen, nauwelijks zichtbaar voor een ongetraind oog. 'Hier om precies te zijn, Wallus.'

'Wat is het?'

'Ik heb nog geen flauw idee,' fluisterde Paderus, 'maar het maakte een snuivend geluid, zoals een egel dat doet.'

'Als het een egel is,' zei Wallus nu ook op zachte toon, 'dan is er niets aan de hand. Mijn ogen vertellen me dat het gaat om een hoopje onschuldige bladeren. De veronderstelling dat ze zich uit zichzelf bewegen zou een eenvoudig denkend mens makkelijk kunnen verontrusten, doch mijn gezonde druïdeverstand vertelt me echter dat er zich hoogst vermoedelijk een leven schuil houdt onder de bladeren.'

'Zo is het,' zei de meester. 'Je zult moeten uitzoeken om welke levensvorm het gaat. Hier, neem mijn stok, maar wees op je hoede. Mijn intuïtie geeft mij in dat we de hoop met de grootst mogelijke zorgvuldigheid moeten onderzoeken.'

'En zegt uw intuïtie er ook bij waarom?'

'Mogelijk omdat het om een kwetsbaar leven gaat, maar het zou ook kunnen dat we door een boosaardig schepsel besprongen gaan worden. De Grote Maker heeft de aarde, om onduidelijke redenen, niet enkel voorbestemd voor vredelievende zielen. Nou, Wallus, por er voorzichtig in met de stok en als het

tevoorschijn springt en je het niet vertrouwt sla je erop. Mijn zegen heb je.'

Paderus schoof behoedzaam naar achteren en keek met verholen spanning toe hoe Wallus, leunend op de wandelstok door zijn knieën ging en zijn oor te luister legde.

'Het gaat om een teer leven,' was Wallus' stellige conclusie, 'en kijk meester, het beweegt, en oh...wat een akelige stank. Het beweegt weer...en oh...ik zie een voet, een heel klein voetje, zoals de onze, maar dan heel klein...oh, hemel.'

Paderus wauwelde met dichtgeknepen neus en afgewende blik: 'Ik vrees dat dit weinig met de hemel van doen heeft.'

V

*De grote meester kneep zijn ogen toe in afwachting
van wat komen ging.*

De hoofddruïde lag op zijn bed, op zijn pijnlijke rug, en met een flink kussen onder zijn gekwetste hoofd. Wallus trok met een pincet een akelige stekel uit het voorhoofd van de druïdemeester. Hij gromde binnensmonds.

'Komt er nooit een einde aan?'

'Dit was de laatste.'

'Nou,' bromde de hoofddruïde, 'Paderus, je hoort het. De stekels zijn eruit. Kom maar op met die zalf van je. Dat het de zwellingen mag verlichten. Het lijkt werkelijk waar wel alsof ik in lichterlaaie sta.'

Paderus stapte voorzichtig naar het bed. Overal stonden scheefgezakte stapels bronzen schouwplaten met een flinke laag stof erop. Op de enige tafel die de sober ingerichte ruimte kende lagen een aantal opengeslagen boeken en perkamentrollen.

'Kijkt u eens mijn grote meester, het is een fantastische zalf. Wonderlijk mag ik wel zeggen. Mijn leerling zal u met de grootste zorg behandelen. Het is een fijne jongen.'

De grote meester kneep zijn ogen toe in afwachting van wat komen ging. Wallus liet een flinke klodder op het voorhoofd van de ongelukkige druïde terecht komen en begon deze, makkend om het leed dat zijn hoofdmeester was aangedaan, in te wrijven.

'Je stelt me niet teleur Paderus. Het is een heerlijk zalfje. Het werkt aangenaam verkoelend. Door die

builen op mijn hoofd is het alsof mijn hoofd in brand staat, en jij Wallus, je hebt me daar een stel eeltige handen zeg.'

'Dat is van het ruwe werk grote meester,' zei Paderus. Hij liet nooit een mogelijkheid voorbij gaan om het op te nemen voor zijn trouwe volgeling. 'In het bos effent hij de paden voor mij en trekt de bramenstruiken uiteen, met zijn blote handen als het moet. Als zijn handen uw tere huid schuren dan is dat puur te wijten aan mijn hulpbehoevendheid en zijn goedheid.'

'Dat is nobel gesproken mijn druïde, maar als je je fijne leerling nou eens een snoeimes meegeeft, dan zou dat mij een akelige massage besparen.'

Wallus begon te blozen en te glunderen. Daardoor wist Paderus dat zijn leerling zich dadelijk direct tot de hoofdmeester zou richten met een, vrijwel zeker, goedbedoeld maar vrijpostig dankwoord. Zo was Wallus.

'Wallus,' zei Paderus daarom snel, 'is u bijzonder erkentelijk dat hij voortaan een snoeimes met zich mee mag dragen. Zoveel maak ik op uit uw woorden.'

'Zeker. Het wordt tijd dat hij zich meer gaat toeleggen op de magische rollen en daartoe behoort het bezit van een snoeimes.'

Het was gebruik onder de druïden om in het bijzijn van een leerling te spreken alsof laatstgenoemde niet in hetzelfde vertrek aanwezig was. Binnenkort, zo dacht Wallus, zou dat voorbij zijn. Als hij daadwerkelijk zijn eigen snoeimes had ontvangen zou hij als een volwaardige druïde worden behandeld. Die

gedachte bracht Wallus ertoe een kreet van dank richting de hoofddruïde te slaken.

Paderus hief zijn hand bestraffend op.

'Maakt u zich geen moeite,' zei de meester. Hij duwde de schrapende handen van Wallus opzij en haalde vanonder zijn bed een waarachtig blinkend snoeimes tevoorschijn.

'Deze, Wallus, is vanaf nu voor jou. Ik mag erop vertrouwen dat je de rollen goed bestudeert en vanaf nu mag je me rechtstreeks aanspreken. Ik zal je laten weten wanneer de inwijding plaats zal vinden. Houd er wel rekening mee dat het feest wat aan de sobere kant zal zijn. Je weet dat we moeten bezuinigen.'

'Oh, grote meester,' joelde Wallus, 'het is me een eer, een lust en een leven. Maar ik zal meester Paderus trouw blijven als zijn volgeling, nooit zal ik zijn kunde en kennis vergaren, nog niet in een duizend jaar, maar dat zal nooit een reden zijn de verantwoordelijkheden die bij mijn eerste graad horen te veronachtzamen. Goed zal ik zijn voor hij die goed voor mij is, maar oh wee, hij die mij of mijn meester...'

'Zo is het ruimschoots genoeg,' vond Paderus.

'Jouw meester,' zei de hoofddruïde, 'heeft nog wat moeite met de nieuwe verhoudingen.'

Hij porde Wallus goedmoedig in de buik zoals hij dat zo vaak had gedaan toen Wallus nog een kleine jongen was en af en toe aan de baard mocht slingeren. De oude meester liet zijn hoofd in het enorme kussen vallen en Wallus hervatte de massage.

'Ach, hemel,' zei de meester met een zucht, 'ooit was ik een eenvoudige druïde zonder al te veel ambities.'

Mijn enige streven was wijs en dankbaar te leven. In mijn levensonderhoud voorzag ik door het slaan en gieten van bronzen schouwplaten. Aan dat laatste kwam helaas abrupt een einde.'

'Lang geleden,' zei Paderus, 'hoopte ik ook een rustig leven tegemoet te gaan door het vervaardigen van bronzen schouwplaten voor de heksen. Maar sinds het ze is verboden er nog langer een in bezit te hebben ligt ook mijn hut vol met een waardeloze voorraad. Ik heb me maar toegelegd op zelf.'

De hoofdmeester keek spijtig om zich heen.

'Wij zijn niet de enige die met een hoop bronzen platen zijn blijven zitten. De concurrentie was moordend en wat de zelf aangaat, aan mij zal het niet liggen Paderus, het is immers een fijn smeersel, lekker smeutig. Je hebt er duidelijk je best voor gedaan.'

'Nou, inderdaad...'

'Wat is dat voor geluid? Ik hoorde toch zeker een zacht gekir uit die mand komen? Wat heb je daar?'

Hij wees naar een mand die Paderus bij binnenkomst bij de deur had laten staan.

'We wilden het u laten zien,' haastte Wallus zich te zeggen, 'maar toen ik zag dat u nog amper op krachten was gekomen...'

'Niets daarvan, wat is het, een pasgeborene?'

'Zoiets,' zei Paderus, 'eh...een kind...nou ja, een...'

'Gezellig, laat het me zien. Laat het wel een jongen zijn, meisjes kun je zo weinig leren.'

Aarzelend haalde Paderus het kind uit de mand. Hij had het in een doek gewikkeld.

'Die stank,' zei de hoofddruïde, 'die ken ik. Ik heb het eerder geroken.'

Hij kwam ruw overeind en duwde de verzorgende handen van Wallus weg.

'Wallus,' zei hij toen hees en praktisch buiten adem, 'was het kind zorgvuldig in de beek zodat hij niet meer zo stinkt. Het is van het allergrootste belang dat hij zo weinig mogelijk aandacht trekt. Sterker nog. Hij moet hier onmiddellijk vandaan.'

Hij hief een hand op ten teken dat zijn ondergeschikten een doodse stilte in acht moesten nemen. De grote meester dacht na. Een zacht gekir van het kind deed zijn wenkbrauwen fronsen.

Paderus dirigeerde Wallus naar buiten. Deze was op weg naar de deur stokstijf blijven staan toen de hoofdmeester een hand omhoog had gestoken. Wallus stopte het kind dieper weg in de mand en verliet het huis van de meester.

Toen de deur zachtjes dichtviel zei de hoofddruïde bijna fluisterend: 'Stel dat de baljuw hier langs trekt en hem herkent als een...als een...het is toch niet te geloven.'

'Is het werkelijk wat ik denk?' zei Paderus. Hij was duidelijk bevreesd voor het antwoord.

'In mijn vroegste jeugd, trof ik ooit met mijn vader een heksenjong aan. De ogen van de oude druïdemeester stonden star in zijn hoofd alsof hij de herinnering helder voor zich zag. Op zijn voorhoofd parelde het zweet. Paderus deed een stap voorwaarts om het voorhoofd van zijn meester af te vegen, maar de hoofddruïde was hem voor. Hij nam zijn halsdoek en veegde over zijn gezicht.

'De geur,' hijgde hij nu, 'is onmiskenbaar. Hemel, hoe is het mogelijk? Het is hoogst uitzonderlijk dat er een heksenjong wordt geboren...ik bedoel een jongen. Mijn hemel, te weten dat het ooit kan uitgroeien tot een aardvader.'

Paderus' angst was bevestigd. Zijn handen omklemden zijn wandelstok met zo'n kracht dat zijn vingers witgeel wegtrrokken.

'Hemel aan toe,' zuchtte Paderus, 'we moeten met de grootste omzichtigheid te werk gaan. Wat stelt u voor? Het kind kan een aardvader aantrekken als er tenminste nog een rondloopt...'

'En dat kan een enorme bedreiging vormen voor ons en de heksen.'

'Wat stelt u voor?'

De hoofdmeester dacht lang na. Tegen het eind van de middag had hij een antwoord.

'Paderus, mijn goede druïde, ik stel voor dat jij het kind in veiligheid brengt. Het is zaak dat het opgroeit zonder op te vallen. Ga naar Haemstade en geef het kind aan Eldra. Ze bestiert een weefgetouw en spinnerij. Ze is de enige heks die ik ken die nog ongemerkt onder de mensen leeft. Went een geboorte voor en de baljuw zal haar nimmer verdenken van hekserij. Je weet dat heksen geen kinderen kunnen baren. Maar het belangrijkste is, dat de jongen door een heks wordt grootgebracht. Alleen die kunnen aan zijn eerste behoeften voldoen en ervoor zorgen dat zijn heksenaard zoveel mogelijk verborgen blijft. Althans, zolang ze het kind in hun ban houden.'

'Het is een geniaal plan meester,' moest Paderus met tegenzin toegeven, 'maar ik vraag me af of ik de aangewezen persoon ben om...'

'Jawel,' viel de hoofdmeester hem vastberaden in de rede, 'jij en niemand anders.'

De zorgelijke trekken op het gezicht van Paderus gaven de wijze hoofdmeester een redelijk nauwkeurig idee van hoe het er in het hoofd van de druïde aan toe moest gaan.

'Vergeef me, mijn goede meester, maar ik vrees dat mijn hartslag zo stilaan tot ver buiten deze hut te horen is. Mijn bloed jaagt stormachtig door mijn broze oude lijf...'

'En toch,' zei de meesterdruïde beslist, 'zal jij en niemand anders het kind in veiligheid brengen.'

De meester had gesproken, rotsvast. Paderus kon zich, in weerwil van zijn bange voorgevoelens enkel neerleggen bij het besluit.

Na verloop van tijd zei Paderus nadenkend: 'Ik zou mij als een marskramer kunnen kleden. Dan kan ik mijn zelf aanbieden in een pesthuis zonder dat ze me aanzien voor een druïde of erger, me verdenken van hekserij.'

'Kijk aan, doe er je voordeel mee. Je bent vindingrijk en wijs en je lijkt het minst van allen op een druïde. Je hebt mijn toestemming om Wallus je baart af te laten scheren. Als hij het kind heeft gewassen ga je onmiddellijk op pad.'

Y

Bij de wijplaats rustte Yorthel even uit. Nieuwsgierig bekeek hij het altaar met de tekens waar hij maar weinig van begreep.

Jaren later

Heel de dag was Yorthel bezig geweest leem op te graven uit de put op de oever van de bron, aan de rand van de heksenkom. Geen licht werk voor een kleine jongen. Hij was begonnen een nieuw gat te graven, omdat de eerste te diep was geworden en hij er in dreigde te verdrinken. De wanden waren glibberig en de kuilen vulden zich gevaarlijk vlot met water. Het zou hem de adem benemen en wie van de heksen zou hem dan te hulp komen? Ze hielden niet van water en van hem evenmin en daar was geen woord aan gelogen.

De voorjaarswind echter streek vriendelijk en fris door zijn lange haren. Yorthel sloot zijn ogen om zijn spieren een moment rust te geven. Het moest maar genoeg zijn voor vandaag. Moeizaam tilde hij de mand met klei op de handkar en gaf de bok die hij er voor had gespannen een tik op zijn kont. Het houten wiel van de kar was versleten, zodat de kar vervelend hobbelde.

De zon daalde. De schaduwen van de huisjes in de heksenkom lagen lang uitgerekt over de perken met giftige bessenstruiken en kruiden, de waterput en de lantaarns. Het laatste zonlicht streelde nog juist de rustbankjes; de wijplaats met het rood bevlekte altaar;

het gebouw voor gemeenschappelijk vermaak waar de handwerkclub haar onderkomen had maar waar ook kook- en baklessen werden gegeven, veelal voor en door de gematigde heksen; de schuurtjes met tuingereedschap en de bergen afgedankte huisraad, en natuurlijk de grauwe geplooiden gezichten van de heksen die hun ommekeer maakten over de smalle kaarsrechte met weinig fantasie aangelegde paden en een tikje gaven tegen elke bezweringspaal die langs de kant in de zachte mosgrond stond. Dat gebeurde achteloos want er viel veel te bespreken. Het joch met zijn handkar bijvoorbeeld en de oude heks Fortunatus die hem in huis had genomen of de schandelijke geluiden die Galswintha ten beste gaf wanneer ze geheel alleen en met haarzelf, dan wel in beslotenheid van haar holachtige onderkomen en met goed recht – maar dan nog! – de liefde bedreef, of Brunhilde die tot voor kort, en door toedoen van de hoofdheks Fredegonde, als een varken de paden kruiste en de mosgrond omwoelde met slierten afscheiding en ander onbestemd materiaal uit haar hevig jeukende poepgat bungelend.

Er waren heksen die zacht spraken, om hun heen loerden en van onderwerp veranderden zodra een andere heks hen tegemoet liep of met versnelde pas achterop kwam, al dan niet met opzet.

De eerstgenoemde heksen waren de gematigde feeksen. Die van de versnelde pas spraken duidelijk met luidere stem, zelden bang dat een ander hen horen kon. Ze hadden een duidelijke mening over alles en iedereen en putten moed uit het feit dat hun gematigde zusters het niet in hun hoofd haalden hen

tegen te spreken of partij te kiezen voor een andere gestrenghe heks, want streng waren ze; Brunhilde kon erover meepraten. Dat was het verschil tussen de matige en strenghe heksen. Wat het verschil compleet maakte is wel dat de strenghe heksen de magie, of zoals de eenvoudige poorters en boeren van Haemstade en omstreek het noemen, 'de duivelse toverkunst' vele malen beter beheersten dan hun gematigde zusters in de kom.

Zoals gezegd, de paden waren rechte lijnen. Wellicht aangelegd door de gematigde heksen, zodat ze hun barse zusters op tijd konden zien aankomen en via het struikgewas konden uitwijken.

Het was Yorthel niet vergund om te spreken met welke heks dan ook en geen van de heksen, streng of matig, leek het een best idee om de jongen aan te spreken. Slechts een enkeling waagde het hem, vanuit de veilige beslotenheid van de ooghoeken, een kort moment, tijdens het passeren, op te nemen. De enkeling heette Galswintha, zoals gezegd veel besproken in verfoeilijke bewoordingen.

Het bezorgde Yorthel de kriebels wanneer hij haar van verre aan zag komen, terwijl haar handen onder haar vervuilde kleeed frommelden. Doch er was nog een reden waarom hij liever, net als de gematigde heksen, het liefst de aanwas indook bij het zien van deze heks: Galswintha was uitermate gevaarlijk. Dat kon hij daags opmaken uit de wervelstorm aan vloeken die Fortunatus over haar uitstortte, tijdens het eten, het roeren in haar ketel, tijdens haar middagslaapje of als ze achter haar spinnewiel zat te werken, ontspannen, naar eigen zeggen. Dat laatste

deed ze steevast wanneer het gifgroen rond haar hoofd stond. Het spinnewiel maakte de laatste tijd overuren. Galswintha dus; een heks om rekening mee te houden.

Er was nog een heks, waar Fortunatus met nadruk voor had gewaarschuwd en die als enige in de heksenkom het spreekverbod met Yorthel regelmatig schond: Fredegonde, de hoofdheks.

Zij was er de oorzaak van dat Fortunatus het spinnewiel in razernij ronddraaide, vaak tot de laatste stonde van de nacht. Zelfs wanneer Fortunatus reeds in haar bedstee lag was vaak het piepende geluid van het wiel te horen. Het leek Yorthel waarschijnlijk dat de hevige gedachten die Fortunatus er op na hield, zelfs in haar slaap, het spinnewiel in werking bracht.

Bij de wijplaats rustte Yorthel even uit. Nieuwsgierig bekeek hij het altaar met de tekens waar hij maar weinig van begreep. Om de offertafel was een cirkel in het zand getrokken. Een glinsterend bloedspoor liep van het altaar door het zand en mondde uit in een rode modderplas. Somber staarde hij naar de veertjes die in de smurrie kleefden en de konijnenbotjes die in de grond staken. Hij bekeek een van de bundels kruidentakken die op het altaar lag, waarmee de plek voor het offeren schoongeveegd werd.

Het schoonheidsritueel. Natuurlijk had hij er niet bij mogen zijn. Volle maan, afschuwelijk, dan verbleekte de heksen huid en zochten de feeksen sissend en vloekend hun verloren jeugd in de kille spiegeling van de bron. Plukkend aan de lebberende vellen strompelden ze dan door de kom en veegden ze onder geweeklaag de etter van hun gelaat.

Voor Yorthel was het die dag reden geweest om zich in alle vroegte aan het werk te zetten en niet eerder huiswaarts te keren tot Fortunatus, de oudste heks van de kom, zich in het licht van de volle maan naar de wijplaats had begeven.

Spoedig zou het woud met zijn majesteitelijke bomen en onvriendelijk stekende struiken niet meer zijn dan een zwarte massa en zou de heksenkom oplichten als een vale maangele vlek vol jammerklachten.

Er kringelde rook uit Fortunatus' schoorsteen. Naast de deur hingen kruidige takkenbosjes, klaar voor het schoonheidsritueel. Yorthel zette de kar neer en liep achter het huis langs naar de moestuin. Hij ging op een boomwortel zitten, trok zijn sandalen uit en begon het leem van zijn voeten te plukken. Hij kreeg het koud en had honger. Heel de dag had hij nog niets gegeten. Het ontbijt had hij noodgedwongen overgeslagen. Er was teveel werk te doen. Liever een lege maag dan het gevaar te riskeren Fortunatus in haar slechtste gemoed aan de keukentafel te treffen.

Hij trok wat wortels uit het zand en bestudeerde de grillige vormen die ze hadden aangenomen in de harde grond. Heel de winter hadden ze op het land gestaan, maar ze waren nog prima te eten. Eindelijk hoorde Yorthel de deur dichtslaan. Een vloek klonk vanaf de veranda, een bezwering waaruit Yorthel opmaakte dat de heks het ergste vreesde. Er volgde een hele reeks verstervende jammerklachten.

Daar ging ze. Yorthel loerde door de struiken. Ze had een jutezak over haar hoofd getrokken en sloeg driftig om haar heen met de kruidenbossen.

In de verte zag hij Galswintha en de andere heksen. Ze liepen gebogen en loerden vanonder hun hoeden schichtig om zich heen. Juist toen Yorthel op wilde staan kwam Fredegonde, de hoofdheks, over het pad aangestrompeld. Ze leunde op haar staf en hijgde zwaar. Duidelijk had ze moeite haar evenwicht te bewaren. Yorthel drukte zich tussen de wortels van de boom.

Tijdens volle maan, wanneer de heksen zich het kwetsbaarst wisten, kon je ze maar beter niet tegenkomen. Het duurde even voor de hoogstgeplaatste heks in rang dan eindelijk voorbij was gestrompeld. Er bungelde een bloederig stuk vel onder Fredegondes kin. Ze trok het los met een kreet van afschuw en het gleed in een glibberig slijm langs haar gewaad. Geen heks ontkwam aan de invloed van de volle maan, hoe ze zich er ook tegen verzetten met hun bezweringen. Vooral de gestrengde feeksen zoals Fredegonde en Galswintha vloekten en tierden er op los. De gematigde heksen waartoe ook Fortunatus werd gerekend, hoewel ze daar zelf anders over dacht, hadden doorgaans minder moeite met de maandelijkse cyclus, omdat bij hen de mens minder verscholen lag in hun aard.

Toen het duister was ingetreden en een kakofonie van bezweringen vanuit de verte klonk, liep Yorthel in zware luim naar het kleine huis. Hij dronk wat geitenmelk en klom het trapje op van zijn bedstee. Hij sloot de luikjes en viel weldra in een nare slaap.

Yorthel voelde hoe hij door een rottend bladerdek naar beneden rolde. In een modderplas bleef hij liggen. Het water drong door het kleed waarmee hij was omwikkeld. De boomkruinen leken boven de wolken uit te torenen in een woeste lucht. Waarom was hij alleen? Waar was de warmte gebleven die hij had gevoeld? De zware brommende stem die hem zachtjes had toegezongen leek nu van ver te komen. Daar! Boven hem klonk het geroep. Help! Help me dan toch! Een oude man met een wandelstok. Ongetwijfeld een druïde. Plotseling was het stil.

De kou verstijfde Yorthels lijf. Het roepen werd schreeuwen en het klonk afschuwelijk. Langzaam begon Yorthel om zijn kleine lichaam te draaien. Zijn geest zweefde omhoog. Hij zag zichzelf liggen als een pasgeborene.

Bovendop de heuvel stond een woesteling. Op zijn hoofd droeg hij een helm met daarop spiesen waarop hij vingers had gestoken. Een broeierige zwerm vliegen, aangetrokken door een ondraaglijke stank, gonsde rond zijn hoofd. Hij had zijn handen en gezicht besmeurd met het bloed van de man die onthoofd voor zijn voeten lag.

'Kom hier!' brulde de woesteling. 'Doden zal ik je!'

Yorthel schopte de luiken van zijn bedstee open, sprong in het eenzame ochtendlicht van de keuken en sloeg zijn armen om de hals van Fortunatus. Het ritueel van de vorige avond had haar duidelijk goed gedaan. De volle maan leek haar grip op de heksen verloren te hebben. Dat betekende dat de heksen zich

weer met frisse overgave konden toeleggen op hun onderlinge vetes.

'Bedaar nu, onnozel jong,' sprak de oude toverkol zacht, 'ik schep je een kom vol.'

'Het is niet nodig,' zei Yorthel snel, onderwijl het zweet van zijn gezicht vegend. 'Ik had weer een van die vreselijke dromen, dat is alles.'

'Die vervelende vent met die vingers?'

Yorthel knikte somber.

'Het hoort bij je ontwikkeling. Het is niet anders. Alle mensenkinderen maken zo'n periode door.'

'Dan hoop ik dat het snel voorbij is.'

'Ach, ventje, het is nog maar net begonnen. Een mensenkind, nog niet eens een jongen ben je, een kleine gakkende gans.' De heks deed het geluid van een gans na. 'Zo doen alle kinderen.'

Wat wist zij nou van kinderen, dacht Yorthel en waarom zei ze zo vaak dat hij een mensenkind was? Dacht ze hem ermee te plagen? Hij was het enige kind in de heksenkom en nooit eerder was er een kind geweest en nooit – hij had het vaak genoeg met dreigende stelligheid horen uitroepen – zou er een ander kind komen. Dat hij zich dat goed in zijn oren knoopte, voor hij zich iets ging inbeelden en niet in de laatste plaats diende hij zich nuttig te maken, als het enigszins kon met een slaafse overgave.

Hij dronk zijn kom leeg met weinig lust. Ooit was hij verzot geweest op de brouwsels die Fortunatus voor hem maakte, maar stilaan begon hij er van te kokhalzen. Toch bracht dit mengsel hem rust. Een lichte sluimering deed hem de beeltenis van de woesteling vergeten.

Somber staarde hij naar de deur van de kleine hut. De vogels zongen hun mooiste voorjaarslied en er drong een uitnodigend zonlicht door de kieren van de gesloten luiken. Het was onmogelijk naar buiten te glippen zonder dat Fortunatus het zou merken. Hij zou graag eens willen zwemmen. Sinds kort voelde hij een aantrekkingskracht van het water in de bron uit gaan. Het was een van die merkwaardige veranderingen die hij onderging en waardoor de heksen hem met nog grotere argusogen aanstaarden, tegen Fortunatus' waarschuwing in dat vooral niet te doen. Maar water, dat was wel een der grootste gruwelen: Teveel heksenzusters waren in water omgekomen met een zak stenen aan hun voeten gebonden.

'Ik weet wel wat je denkt,' hoorde Yorthel Fortunatus zeggen, 'maar je gaat vandaag maar verder met het aansmeren van de muren. Je zult je nuttig moeten maken in de kom. De heksentantes hebben het niet zo op mensenkinderen en al helemaal niet op luie mensenkinderen. Dus waag het niet in het water te plonsen. Het is eenvoudigweg nergens goed voor. Je bezorgt me al genoeg ellende. Geen heks in de kom kijkt me nog aan.'

'Ik begrijp niet goed waarom. Ik wil alleen een keer proberen te zwemmen.'

'Ah! Zwemmen. Je kunt lopen, is dat niet genoeg?'

'Ik begrijp het niet...'

'Je begrijpt niet goed waarom? Alleen het feit dat je bestaat geeft een hoop gedoe. Ik had je moeten laten liggen waar je lag. Oh, arme ik, dat ik me ooit in mijn zwakste gemoed heb laten overvallen door

moederlijke gevoelens. Had ik je maar laten liggen. De wilde honden hadden je snel genoeg gevonden. Zo erg zou het niet zijn geweest, en kijk nou niet zo zielig want zo slecht heb je het niet getroffen.'

'Even maar het water in en er dan snel weer uit, dat is alles. Ik zorg er wel voor dat geen heks me ziet.'

'Zonde van de tijd en wat schiet je ermee op? Ga liever aan het werk.'

'Mogen de luiken open?'

'Nee, Fredegonde loopt hier ergens rond te scharrelen met haar mooie nieuwe kop. Als ze ziet dat ik op ben, komt ze ongetwijfeld aan de tafel zitten om me te bespioneren. Als je je eten op hebt ga je maar aan het werk. Het begint hier vreselijk te tochten, omdat jij te lui bent om de wanden aan te smeren.'

Yorthel slaakte een diepe zucht. Niet om Fortunatus, maar telkens wanneer hij zo vreselijk had gedroomd overviel hem een intense somberheid.

'Een wandeling in het woud zou me goed doen.'

'Ik heb je al zo vaak gezegd dat het woud vol gevaren is voor een kind.'

'Ik ben niet echt een kind meer.'

Fortunatus snoof minachtend.

'Boshonden, schouderhoog, woest als de toorn van de aardvaders zelf, meesters in het jagen op kinderen, drijven een kleine jongen met goed vermaak in de nare stekels van de bramenstruiken.'

Yorthel haalde zijn schouders op. De woorden schenen weinig indruk op hem te maken. Voor Fortunatus reden om wat beter haar best te doen.

'Het waren ooit mensen,' kraste ze geërgerd, 'maar ze waren stout, heel stout en toen heb ik ze veranderd in

boshonden, afzichtelijke wezens waar niemand van houden kan. Dus als jij niet in een boshond verandert wil worden zul je je voorbeeldiger moeten gedragen.'

Yorthel keek met een scheef hoofd naar de trekken op het gezicht van de listige heks. Hij haatte het wanneer ze zo kinderachtig tegen hem sprak.

'Ik geloof er niets van,' zei hij kortaf. 'Dieren zijn dieren en mensen zijn mensen en dat zullen ze blijven ook, hoe slecht ze zich ook gedragen.'

'Wat ben je toch vroegwijs,' snauwde Fortunatus, 'het is gewoon walgelijk. Ooit zult je het begrijpen, maar voorlopig zul je het van me aan moeten nemen. Nee, jochie, je maakt geen schijn van kans. Zet twaalf stappen in het woud zonder de dood in de ogen te hebben gezien en alle heksen zullen in eerbied voor je buigen. En ik? Ik zal mijn hart uitnemen en deze ter ere van de jongeheer Yorthel aanbieden aan de Opzichtige Vergruizer. Nog nooit heeft iemand meer dan luttele passen gewaagd in het duistere woud. Onthoud dat, mijn ogelij, nog nooit. En geloof me, we zijn hier niet bepaald bijgelovig.'

Het scheen de heks toe dat Yorthel, de moeite die ze deed ten spijt, slechts een weinig onder de indruk was. Dat zinde haar dus niet. Inwendig makkend keerde ze zich van hem af, greep wat strengen touw en begon te vlechten; het leek, zo bedacht Yorthel zich, de laatste dagen een bezigheid van groot belang te zijn. De jongen had de leeftijd bereikt dat hij niet meer in toom te houden was met vreeswekkende voorstellingen.

'Je weet toch dat de Opzichtige Vergruizer je hoofd neemt, deze te drogen legt, met een vijzel tot stof

maalt en je dan verstroot in de wind, zodat je eeuwig in onrust over de aarde waait? Dit alles zal je bespaart blijven zolang je me niet tot last bent en je je werk doet. Weet je waar de Opzichtige Vergruizer zijn honingbollen mee bestrooit?'

Toen de oude heks zag dat Yorthel duidelijk niet van zins was hierop te antwoorden, zei ze griezeliger dan ooit tevoren: 'Met de beenderen van kinderen zoals jij!'

Ze had de woorden met een nijdtige ondertoon uitgesproken, zoals ze dat gewoon was te doen wanneer een toverspreuk niet meteen de eerste keer het gewenste effect had op het gemoed van haar zusterheksen. Haar pesterijtje leek de jongen weinig te doen. Wellicht was hij moe. Het afgraven van leem was een zwaar karwei waar geen heks zich aan waagde.

Ze zou hem nog wat mengsels door zijn eten kunnen roeren. Vanuit haar ooghoeken keek ze hoe hij met aarzelende kauwbewegingen aan een stuk eikelbrood knaagde. Misprijzend bezag ze zijn timide knuistjes; hoe de bleke vingers stukjes bittere eikelkruim uit het brood plukten. Bars vroeg ze of het hem weer eens niet smaakte. Yorthel leek haar niet gehoord te hebben. Dromerig zei hij: 'Ik probeer me een voorstelling te maken van hoe het woud...'

'Ah, die Yorthel probeert zich een....ventje, ik zal je...ach, laat ook maar. Alleen de geur van rottende lijken zal je ervan weerhouden het woud te betreden. De aardvaders hebben de wouden volgehangen met rottende mensenkadavers, om de honden van de baljuw aan te sporen, vooral met eerbied, afstand te

houden van de heksenkommen. Het soort eerbied dat jij zou moeten hebben voor mij.'

Er verscheen een tevreden glimlach op haar gezicht toen ze zag hoe Yorthel dan eindelijk bedrukt voor zich uit staarde. Doch het glunderen verdween bij toverslag toen Yorthel haar vroeg waarom ze er genoeg in schepte een kind bang te maken.

'Van wie heb je die weke kletspraat? Ik heb je vaker gezegd je oren af te dekken wanneer Brunhilde in de buurt is. Het klamme wijf wauwelt enkel onzin. Dat heb je met die gematigde heksen.'

'U bent toch ook een gematigde heks?'

Ontstemd liet ze het touw vallen, nam een beker en schepte die driftig door de ketel.

'Hier, drink!'

'Alweer van dat...'

'Drink!'

Yorthel slokte de drank wijs en gedwee naar binnen. De heks loerde waakzaam over haar schouders. Ondertussen gleden haar handen langs de aarden potjes op de plank. Zachtjes zette Yorthel de lege beker voor zich neer, maar de heks draaide zich abrupt om en keek hem indringend aan. De uitdrukking op haar gezicht baarde Yorthel zorgen. Blijkbaar viel de uitwerking van het drankje haar tegen. Weer zochten de heksenhanden naar een potje. Yorthel volgde de bewegingen van de lange knokige vingers. Ze bewogen over de planken en de schouw.

'Wat is dat eigenlijk voor medaillon,' vroeg Yorthel, 'het heeft er altijd gehangen.'

'Dat is iets waar je niet aan mag komen.'

Ze zei het met zo'n stelligheid dat het Yorthel beter leek het inderdaad maar nooit aan te raken. Hij voelde er weinig voor een nieuw mengsel af te wachten en kwam heimelijk overeind.

'Als je toch naar buiten gaat, neem dan wat paddenstoelen mee. Opschieten. En loop niet te ver het woud in. Denk aan de mensenstank.'

Vlot trok Yorthel de buitendeur achter zich dicht, hopend dat Fortunatus het aansmeren van de muren alweer was vergeten, want ook dat was een zware klus voor een kind.

Fortunatus was vergeetachtig en oud, heel oud. Ze hield er nauwkeurige verslagen op na om belangrijke gebeurtenissen vooral niet te vergeten. In de avonduren zat ze er met knarsende kaken over gebogen. Dan hoorde Yorthel haar verwensingen en vloeken, en meestal ging dat woeste gemurmel gepaard met het noemen van namen als Fredegonde en Galswintha en alle priesters die ze ooit in haar leven was tegengekomen. De heksen noemden ze 'de honden van de baljuw'. Daartoe behoorden ook de veldpredikers en de aflaatpredikers. Oud was ze. Zo oud, had Yorthel haar eens horen zeggen, dat ze de tijd waarin de heksen nog vredelievend onder de mensen leefden nog maar nauwelijks kon herinneren. Haar afmattende voettochten naar het heilige land, de ziekte en kou, de valleien vol gesneuvelde kruisridders en pelgrims. Eens, toen Fortunatus in het spoor van de 'honden' en onder bescherming van de bisschoppen naar verre oorden trok, werden haar gaven en die van haar heksenzusters als onmisbare en bovenal wonderlijke gaven beschouwd, tot een der

bisschoppen van Rome het Woord nader bestudeerde, goed mogelijk met een best glas wijn.

Na zijn bevindingen besloot hij terstond een heksenjacht af te kondigen die eeuwen zou duren. De pest was een goddelijke straf die ongedaan gemaakt dreigde te worden door de vazallen van het kwaad met hun zwarte zalven en weerzinwekkende kruiden, de vertegenwoordigers van de duivel zelf: De heksen. Toen Fortunatus, die juist was teruggekeerd van een kruistocht dit ter ore was gekomen, vluchtte ze met de machtigste heksen de wouden in. Daar verspreidden ze zich om kommen te stichten en de minder ontwikkelde heksen met een ban te beschermen. Zo ontstonden er in het diepst van de uitgestrekte wouden de heksenkommen. Gesticht en beschermd door de hoogst begaafde heksen. Aangetrokken door de bescherming van deze oudsten puilden de kommen al spoedig uit met nagezeten feeksen.

De baljuws stuurden hun honden diep de wouden in, maar dezen raakten verstrikt in de zo gevreesde onzichtbare magische lussen die om de kommen waren gelegd. Deze bannen werden in stand gehouden door de oudsten van elke kom.

Fortunatus' kaken graasden in het luchtledige wanneer ze aan deze tijd terugdacht. Dat ze haar macht in de kom moest delen met Fredegonde maakte haar van tijd tot tijd ziedend. Fredegonde had Fortunatus ooit in het register van heksen bijgeschreven in het rijtje 'gematigd'. Dat 'gematigd' sloeg niet zozeer op de vaardigheden van de heks, maar op het feit in hoeverre de heks de menselijke aard leefde. De gestrenge heksen waar Fredegonde zichzelf onder

verstond, waren de heksen die het verst van de mens afstonden.

Fortunatus, op haar beurt, had alle namen van heksen die haar in het rijtje gematigd vonden passen zorgvuldig, met een wraakzuchtige grijns, opgetekend in haar aantekenboek. Sommigen, Fredegonde en Galswintha, met een speciale vermelding.

Yorthel vroeg zich vaak af of ze ook over hem had geschreven. Hoe hij, Yorthel in de kom terecht was gekomen. Nimmer had Yorthel het gewaagd de boeken in te zien. Enkel de geschriften die Fortunatus hem aanwees kreeg hij onder ogen. Hij moest leren lezen en veel te weten komen over de mensenwereld. Waarom was hem een raadsel, maar Fortunatus zag het belang ervan in. Dan tikte ze dreigend met haar vlijmscherpe nagels op de betreffende naslagwerken en dan, hup, toog Yorthel naarstig aan het lezen.

Ja, ze was oud. Hoe oud kon zo'n toverkol worden? Yorthel had het nog nergens gelezen en geen van de heksen in de kom waagde het hem daar antwoord op te geven, want de hoog bejaarde Fortunatus had hen verboden met het kind te praten. Alleen Fredegonde, zoals gezegd, waagde zich zo nu en dan aan een kort praatje met de jongen, die zelf niet goed wist hoe hij in de heksenkom terecht was gekomen en waarom het leven met de vertrouwde Fortunatus hem zo tegen begon te staan. De gerechten die ze voorheen gemeenzaam nuttigden aan de tafel bij de haard en hem tot nog niet zo lang geleden vervulden met een zalige gloed deden nu zijn ingewanden sidderen en beven. Dat zal de reden kunnen zijn waarom Yorthel er maar wat graag op uit trok om paddenstoelen en

bessen te plukken. Een van de weinige dingen die hij nog lekker vond. Zorgvuldig verwijderde Fortunatus de giftige bessen en paddenstoelen uit de mand die Yorthel dan op de keukentafel zette. Nooit eerder was dat nodig geweest. Op zo'n moment moest Yorthel aanhoren hoe goed ze voor hem zorgde. Het woord 'moeder' gebruikte ze daarbij overigens nooit. Misschien, hoopte Yorthel, zou ze de bereidingswijzen vergeten en het koken aan hem overlaten.

Fortunatus echter had al haar recepten in een flink boekwerk neergeschreven, trots als ze was op haar kookkunsten als heks. Juist toen Yorthel de veranda afstapte hoorde hij Fortunatus hem naroeppen.

'Oh, en bloesems die stinken naar zeik van mensenkerels die uit hun geslacht lekken. De soep van Fredegonde is er niets bij vergeleken. Nooit heb je zoiets geroken.'

Fortunatus nam plaats op de veranda en ging verder met het vlechten van het touw. Ze probeerde aan de fijne dingen te denken die het leven haar kon bieden. Juist toen ze de beelden scherp voor haar geest had van een in gruwelijke pijn kwijnende Fredegonde, omdat ze haar bewerkte met hete ijzers, paradeerde de heks in kwestie flamboyant voor haar veranda langs.

Ze deed alsof ze Fortunatus nu pas zag zitten. Blij verrast zei ze: 'En hoe vergaat het mijn Fortunatus op deze zonovergoten ochtend, toch niet slechter dan mijn andere volgzame zusters?'

In haar gedachten legde Fortunatus nog wat gloeiende ijzers in het vuur.

'Best,' antwoordde ze kortaf.

'Dat klinkt niet bepaald...'

'Best,' zei ik.

'Zit je iets dwars soms? Het schijnt dat je nogal ijverig in de weer bent met je spinnewiel de laatste dagen. Misschien moet je eens vaker op de handwerkclub langskomen. Niets voor mij overigens, maar dat begrijp je wel. Een gestreng heks heeft daar niets te zoeken. Maar kijk toch eens waar Brunhilde mij vanmorgen mee verraste? Hoe vind je deze jurk? Heeft ze voor mij gemaakt op de club. Zo zie je maar, onderschat nooit een gematigde heks.'

Fredegonde waaierde met haar jurk, maakte een lichte heupzwaai en streek met haar handen over haar opgestoken haren.

'Het is spijtig,' zei ze toen, 'ik zou niets liever willen dan je opvrolijken. Ik liep vanochtend over de paden in deze fantastische mooie jurk en alle heksen die ik tegenkwam spraken vol bewondering en vervolgden, vrolijk geworden van de aanblik, hun weg.'

Ze wachtte even of Fortunatus nog van plan was iets te zeggen. De oude heks zat krom gebogen, enigszins met haar rug naar haar toegedraaid, aan de touwen te plukken.

'Ik zie,' zei Fredegonde, 'dat ik je alleen maar afleid. Je hebt een knoop in je touw gemaakt. Nou, veel meer heb ik je niet te zeggen.'

Ze deed een aantal stappen en bleef weer staan.

'Ja, nou, weet je mijn Fortunatus, wie ik gemist heb vanochtend op mijn ochtendwandeling? Dat jong van jou. Gewoonlijk kom ik hem iedere ochtend tegen met zijn kar. Moet hij niet aan het werk? Hij ligt toch niet te luiëren in zijn bedstee?'

Op dat moment kwam Yorthel om de hoek van het huisje aangelopen met een mand vol paddenstoelen. Fortunatus stond op, wierp de touwen in een hoek en duwde Yorthel voor haar uit naar binnen. Fredegonde riep haar na.

'We moeten binnenkort eens over die jongen praten.'

'Je ziet er belachelijk uit in die jurk,' gilde Fortunatus over haar schouders en gooide de deur dicht.

De luim van Fortunatus was er dus niet beter op geworden. Ze wuifde verveeld naar de mand die Yorthel op de keukentafel had gezet. Hij moest het gif zelf maar van het heil scheiden. De ochtend brachten ze in stilzwijgen door. Yorthel had wat boeken over mensenzaken onder de neus gedrukt gekregen. Verdiept in een wereld waar hij steeds nieuwsgieriger naar werd ontging hem de vloeken die Fortunatus door de keuken snoof. Ze zat in haar schommelstoel. Op haar schoot lagen een aantal rollen papier met, zo Yorthel wist, recepten voor experimentele brouwsels. Na een hoop dodelijke zuchten begon ze uit het niets te vertellen.

'Ooit had zich hier een priester opgedrongen. Hij was gestuurd door de baljuw van Haemstade. Zelf durfde die natuurlijk niet te komen. Ik moet zeggen dat die hond weinig indruk heeft gemaakt. Hij zoude een boek met zich mee. Ah, de stank van het vergeelde papier doet me nu nog kokhalzen.'

'Alles,' zei Yorthel, 'wat met mensen te maken heeft doet u kokhalzen. Nog even en u kotst van mij.'

Na deze woorden volgde een stilte zo gespannen dat de binten van de zoldering ervan kraakten. Fortunatus wist dat de jongen gelijk had.

De heksen in de kom dachten schande over de moederlijke gevoelens van Fortunatus. Het moest wel een opwelling zijn geweest. Hoe anders kon je je aan zo'n verfoeilijke zwakte overgeven? Zelf sprak ze het hardnekkige gerucht, dat ze ooit door moederlijke gevoelens was bevangen geweest, fel tegen. Bovendien had ze een vreselijke vloek in het vooruitzicht gesteld voor iedere feeks die het waagde de jongen aan te spreken of ook maar aan te kijken. Dat Fredegonde haar dreigementen wel trotseerde baarde Fortunatus meer en meer zorgen. Nachtenlang had Fortunatus geprakkiseerd.

Yorthel was een mensenkind, dat was wat Fredegonde moest geloven en dat was dus wat de jongen Fredegonde moest vertellen. Het was Fortunatus ternauwernood gelukt het heksenaroma waar een duivelsgebroed aan te herkennen was om te toveren in de misselijkmakende geur die een pasgeboren mensenkind nou eenmaal omgeeft.

Voor een heks was er slechts een grotere zonde dan het zich inlaten met mensenzaken en dat was een heksenjong de kom binnenbrengen. Wanneer het zijn gaven maar ver genoeg ontwikkelde ontpopte zich in hem de zo gevreesde aardvader. Het eerste wat die zou doen was alle hellevegen doden binnen zijn territorium en zijn eigen heksendochters verwekken. Fortunatus had er zowaar een reeks verontrustende dromen aan overgehouden.

Doch Yorthel leek in niets op een heksenjong. Fortunatus was er heimelijk in geslaagd de ban waarin ze Yorthel had gebracht van tijd tot tijd, nog enigszins te versterken zodat zijn heksenaard onderdrukt bleef.

Daar slaagde ze wonderwel in, want Yorthel vertoonde zelfs meer menselijke trekken dan ooit en zo zouden de andere heksen nooit een heks in Yorthel kunnen bevroeden. Hoewel je het maar nooit wist met lepe kollen als Fredegonde. Doch, de behoefte aan heksenvoedsel had Fortunatus nimmer weten in te dammen. Dat was het enige waar ze niet in was geslaagd. Het had vragen opgeworpen. Waarom Yorthel altijd in afzondering at.

Nu Yorthel ouder was geworden, niet langer dat schichtige ukkie dat het naar Fortunatus smaak te lang geweest was, bleek de jongen uitermate gematigd te zijn. Matiger zelfs dan de meest gematigde heks in de kom: Brunhilde. Spoedig, bedacht Fortunatus zich, zou ze dat weke dier eens goed bewerken. Hoe en waarom wist ze nog niet, maar een zekere droom had haar duidelijk gemaakt, dat Brunhilde weleens belangrijker voor haar zou kunnen zijn dan ze ooit had kunnen veronderstellen.

De ware aard van Yorthel moest dus verborgen blijven. Het zou haar haar leven kosten. De heksen zouden zich massaal op haar storten en er zouden zelfs hellevegen uit andere kommen komen en haar najagen. De aanwezigheid van de jongen was een levensgroot gevaar voor de kom en dat wist ze maar al te goed, al had ze de indringer nog zo onder controle. Doch, voor hoelang nog?

Vanuit haar ooghoeken bekeek ze de jongen. Het was een iel en lelijk gedrocht. Zijn lange haren plakten op zijn klamme schedel en zijn huid leek van een geelachtig soort perkament. Zo zagen veel mensen eruit die hun leven lang ploeterden in de donkere

kolenmijnen of stinkende leerlooierijen. Geen reden voor paniek.

Het enige voordeel dat Fortunatus zich kon bedenken was dat de jongen uitzonderlijk gematigd bleek te zijn. Dat was maar goed ook, want de ban die ze had opgelegd was enkel toepasbaar op pasgeborenen en verloor aan kracht naarmate een kind ouder werd. Dat het zo langzamerhand enkel nog mensenvoedsel eten wou kwam haar wel heel goed uit.

Het deed haar goed de andere heksen zo in de waan te houden en met name Fredegonde.

Fortunatus kon moeilijk geloven dat die kleine jongen ooit een gevaar zou kunnen vormen. Voor haar was het een dankbare kans een heksenjong van nabij te bestuderen.

Dat, zo hield ze zichzelf voor, was de reden waarom ze hem had meegenomen. Moederliefde was immers onacceptabel en verfoeilijk.

Ze stak een vinger diep in haar neus, haalde deze er heel langzaam weer uit. Yorthel zag hoe een lange groenachtige sliert aan de vingertop was blijven hangen. Langzaam stond ze op en slingerde het behendig in de ketel.

'Ik bespeur Fredegonde in de nabijheid,' zei ze listig.

'Vraag haar eens of ze zin heeft in een kom soep.'

Yorthel dwong zichzelf tot een glimlach. Hij wilde Fortunatus niet nog meer ontstemmen. Ze had altijd goed voor hem gezorgd, maar de laatste tijd verloor ze steeds sneller het geduld met hem. Ze wilde dat Yorthel zich verdiepte in de boeken, maar het eigenaardige ventje gaf meer om de konijnen in de moestuin en dwaalde liever rond in zijn dagdromen.